

Zij-instromers doen in 10 jaar veel ervaring op

VAN GROEN NAAR BEVAREN

Tot 2008 hadden Hanneke Bettman en Kees Broersen nog nooit gezeild. Ze stapten op latere leeftijd 'in' en vonden hun weg met vallen en opstaan. Na tien jaar zijn ze zo ervaren, dat zelfs een vallende mast hen niet uit het lood slaat...

‘Beng!’ Er klonk duidelijk een knal aan boord van de *Chirripo*, de Elan 34 van Hanneke en Kees. Het jacht zat op dat moment ruim 5 mijl van La Rochelle. De zee was nog rustig, maar de wind was toegenomen, met vlagen tegen de 30 knoop.

“Ik had geen idee waar dat geluid het vandaan kwam”, vertelt Kees, thuis aan de keukentafel in Haarlem, “wel zag ik dat het achterstag veel losser stond dan normaal. Ik riep Hanneke dat ze grootzeil moest strijken, startte de motor en draaide tegen de wind in.”

Het grootzeil viel even later in de lazy jacks, maar de genua liet zich met geen mogelijkheid oprollen. “Dan maar strijken, dacht ik. Hanneke nam het roer over en ik dook onder de buiskap”, vervolgt Kees, “om de stopper van het genuaval los te gooien... En dat had ik beter níet kunnen doen”. Hij zegt het met een meewarige blik.

Het volgende moment viel namelijk de mast achterover, die blijkbaar alleen nog door het genuaval overeind werd gehouden. Hij had in zijn buiteling een dubbele ‘rem’, eerst het reddingsvlot en daarna de buiskap waar Kees nog onder stond. De mast miste Hanneke op een haar na en kwam precies tussen het stuurwiel en de buitenboordmotor op de hekstoel terecht. Zo lag hij wonderwel in een vrij zeevaste positie...

Paniek is niet het goede woord, het was meer ontreddeping aan boord. Hanneke: "Mijn eerste zorg was of Kees en onze scheepshond Ollie ongedeerd waren. De laatste was naar binnen gevlucht en Kees had gelukkig ook niks, afgezien van een kleine hoofdwond en blauwe plekken."

Nadat ze van eerste schrik waren bekomen, was het tijd om te handelen en begonnen Hanneke en Kees orde in de chaos te scheppen door de klapperende zeilen zoveel mogelijk bij elkaar te sjoeren. Kees zette koers naar La Rochelle en dat ging eigenlijk best goed, alleen sleepte de masttop steeds door het water. Funest voor de windex. Onderweg kwam een visserman

langsij om te vragen of ze hulp nodig hadden, maar de Chirripo bereikte op eigen kracht La Rochelle. Daar kregen ze rap assistentie van de havenmeester, die het kreupele zeiljacht naar de reparatiesteiger dirigeerde.

Hanneke: "Toen we eenmaal waren afgemeerd, kwam het besef dat het ook anders had kunnen aflopen en hoeveel geluk we hebben gehad. Op zee hadden we nauwelijks een idee wat er allemaal gebeurde en hebben we vooral gehandeld, maar de dagen erna waren we van slag."

Er kwam een expert uit Nederland over om de schade op te nemen. Die viel naar de omstandigheden mee, alleen was de mastvoet niet meer bruikbaar. Daar moest een nieuw exemplaar van komen uit Zweden. Na vijf weken kon de Chirripo weer uitvaren met een nieuwe verstaging en apparaten in de masttop. De vermoedelijke oorzaak van alle ellende: een breuk van het voorstag bij de bovenste terminal. Wrang detail: niet zo lang daarvoor was de 20 jaar oude verstaging gecontroleerd door een tuiger en was een deel vervangen. Kees: "Dat is dus de geleerde les: vervang tijdig de hele tuigage."

Met een beetje fantasie kan het voorval worden gezien als meesterproef in de praktijkopleiding naar bevarenheid. Het kan in elk geval worden opgeteld bij de zeezeilervaring die Hanneke en Kees de afgelopen tien jaar hebben vergaard. Ze zijn het afgelopen decennium

gegroeid van volkomen groen naar ervaren zeilers.

In 2008 waren zij wat je noemt 'zij-instromers' of beter: 'zeil-instromers'. Tot die tijd hadden ze nog nooit gezeild. Ze waren fervente wandelaars en fietsers die lange zwerftochten maakten. Een boot zou kunnen dienen als gerieflijk onderdak bij nieuwe verkenningen, zo was het idee. Henk van Gent bracht hen de beginselen van het zeilen bij en vriend Gio en de broer van Kees waren ook tot steun. 'Ineens hadden we een boot', zo beschreef Kees die beginfase, in [Zilt 81](#).

Solent

Zeeland

Scillies

Noord Spanje

Middellandse Zee

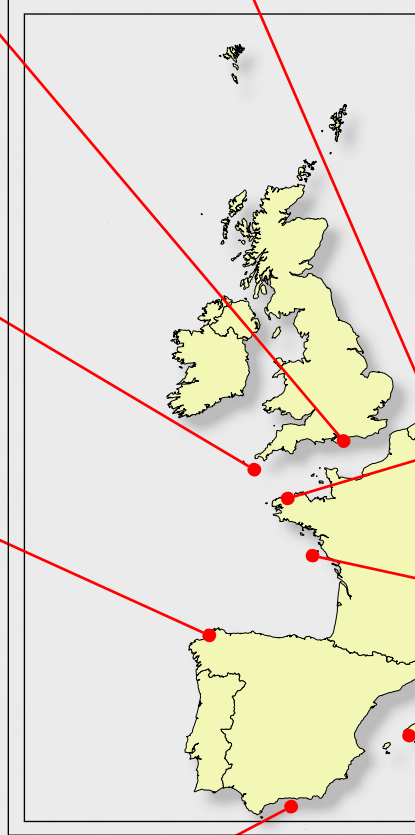
2011

2009

2012

2015

2016

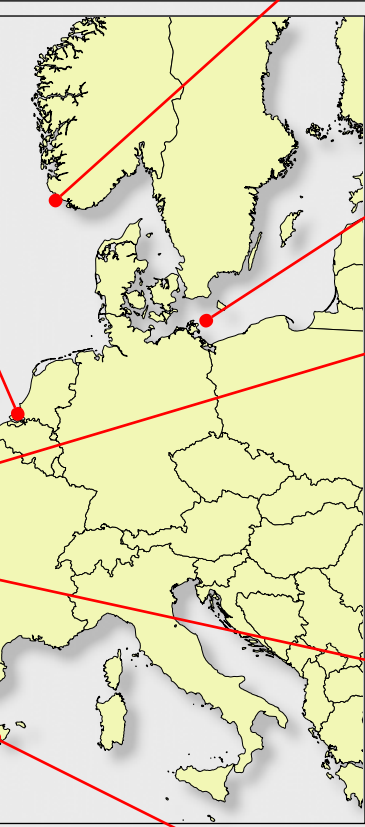

Scandinavie

Oostzee

2013

2010

2014

2018

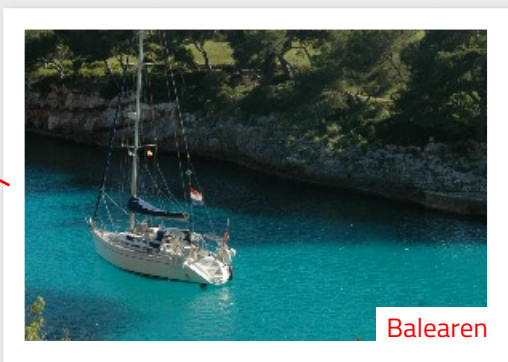
2017

Bretagne

Biskaje

Balearen

De eerste jaren was het vallen en opstaan op het Haringvliet. “Dat is ook de beste manier van leren”, zegt Hanneke, “door het gewoon te dōen. Maar wel buiten het hoogseizoen, want het Haringvliet is zo druk. We hebben heel wat manoeuvres over gedaan tot we de boot goed onder controle hadden.” Zij maakte zich het

manoeuvreren snel eigen en doet dat nu nog steeds het meest. “Ik heb meer overzicht dan Kees”, zegt zij daarover. Kees op zijn beurt springt met meer gemak op een steiger dan Hanneke, om de boot af te houden en lijnen te beleggen. Zo zijn die taken mooi verdeeld. Onder zeil wisselen ze elkaar af aan het roer; Hanneke is niet afhankelijk van Kees om het schip te menen. Al laat ze het invoeren van waypoints graag aan hem over. “Dat is mijn hobby niet. En alles wat Kees op zich neemt en goed doet, daar blijf ik van af”, zegt ze lachend. Het navigeren op de Chirripo gebeurt met een Raymarine kaartplotter; papieren kaarten liggen als back-up klaar op de kaartentafel, maar worden zelden gebruikt.

Na het Haringvliet en de Zeeuwse deltawateren waagden ze zich buitengaats. “Daar is het veel makkelijk varen dan op het drukke Haringvliet”, stelt Kees

vast en Hanneke vult aan: “Je hebt de ruimte om de boot op een wat ruimere koers te leggen en je leert op golven te sturen.”

Stap voor stap vergrootten zij hun vaargebied. Zuid-Engeland, Denemarken en Noorwegen, de Atlantische kust van Frankrijk en Noord-Spanje met de ria's.

Ze hadden het plan om de Middellandse Zee te doorkruisen en Griekenland te bezoeken. Ze kwamen tot Torreveija bij Alicante, waar de boot overwinterde. Het seizoen daarop verkenden ze de wateren rond de Balearen, maar kwamen tot de slotsom dat ze de Med veel te heet vinden. Daarom besloten ze terug te keren naar hun thuishaven.

Die ligt niet in Nederland, maar in Frankrijk. La Roche-Bernard in Bretagne is een geweldige uitvalsbasis. Ze verblijven zo'n zes maanden per jaar op de boot en maken veel zeiltrijs in dagtochten.

Aan een Atlantische oversteek hebben ze geen behoefte en ook het Caribisch

gebied trekt niet. Ze geven de voorkeur aan de afwisseling van zeilen en de omgeving op het land te verkennen, zoals ze dat vroeger deden met hiking of op de fiets.

Wat erg helpt om vreemde havens aan te lopen is een speciaal zeilerspasse-part-out. Wie een vaste ligplaats

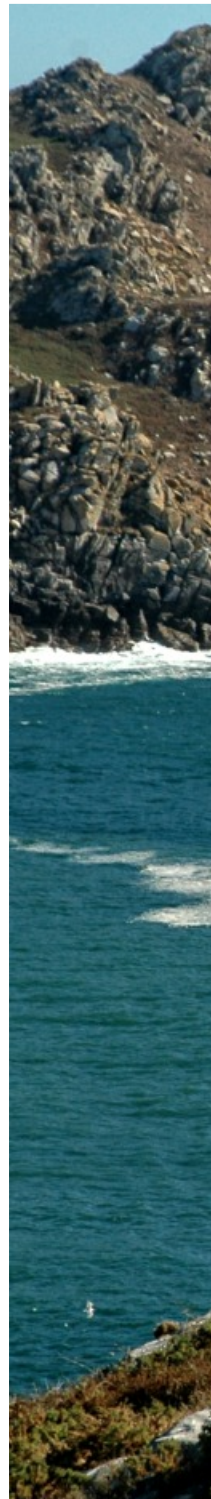
heeft in een van de deelnemende Franse havens kan voor 600 euro per jaar deze nautische variant van de museum-jaarkaart kopen en die geeft in honderden andere havens het recht om twee nachten te verblijven. Dat zijn havens langs de Franse, Zuid-Engelse, Spaanse en Portugese havens.

Dat passe-partout is zo een stimulans om vreemde havens binnen te lopen.

In het begin durfden Hanneke en Kees alleen havens aan te doen die ook bij laagwater bereikbaar waren. Allengs hebben ze geleerd met getij om te gaan en durven nu ook in een bassin te gaan liggen waarvan de sluisdeuren dichtgaan bij laagwater. Kees roemt het veelvuldige Franse gebruik van de coëfficiënt die vrijwel overal in havens vermeld staan. "Je ziet aan het cijfer in een oogopslag of het spring- of doodtij is en alles wat er tussen zit."

De leercurve was steil, de afgelopen tien jaar. "Uitgeleerd raak je nooit", zegt Kees, maar Hanneke nuanceert dat: "zélf zijn we wel uitgeleerd. Er zitten vast fouten in onze manier van zeilen, maar die halen we er zelf niet meer uit. Iemand anders die met ons zou meezeilen, zou ons daar op kunnen wijzen." Voor starters hebben ze welgemeend advies: "Dóen!

Bereid je voor met zeillessen en theorie, maar ga het vooral in praktijk doen...

Tip aan beginners:
ga het vooral dóen!